

Utlåtande till riksdagens kulturutskott, 01.10.2025.

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

RP 99/2025 rd Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2026

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf tackar för möjligheten att ge sitt utlåtande om regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2026. FSS förhåller sig mycket positivt till att utbildningen, speciellt på andra stadiet, i det stora hela är tryggad från betydande nedskärningar. För att kunna uppnå målet på 50% högskoleutbildade i landet behöver andra stadiet först vara av hög kvalitet, och därmed är finansiering riktad mot andra stadiet i enlighet med regeringens mål.

FSS är även väldigt positivt inställt till att statsunderstöden för andra stadiets studerandeförbund inte får några drastiska minskningar år 2026. Det är viktigt att andra stadiets studerandeförbund får tillräcklig finansiering eftersom de spelar en mycket central roll i ungas påverkan.

Den grundläggande utbildningen

Det finns mycket bra i budgetförslaget. Anslaget för att förstärka grundskoleundervisningen höjs med 67 miljoner euro, vilket är en nödvändig ökning med tanke på reformen av stöd för lärandet. 25,2 miljoner euro läggs till för att främja likvärdig utbildning i förskola och grundskola. Dessutom görs det satsningar på fortbildningen av småbarnspedagogikens personal och kommunernas grundserviceanslag för barn och unga höjs, vilket i sin tur återspeglas i skolorna. FSS är tacksamma över dessa satsningar som riktar sig mot den grundläggande utbildningen. Riktningen är rätt, och genom att satsa på barn och unga redan i ett tidigt skede skapar vi goda förutsättningar för framtiden.

Andra stadiet

De 20 miljoner euro som tillsätts för att utveckla stödsystemet på andra stadiet är befogade för att kunna garantera enhetliga kedjor av stödåtgärder från grundskolan till andra stadiet. Satsningar på stödåtgärder är mycket nödvändiga till följd av de sjunkande PISA-resultaten. Likväl är justeringarna i finansieringsmodellen för att gynna små och geografiskt avlägsna gymnasier viktiga för att säkerställa utbildningens tillgänglighet för alla, särskilt då det gäller den svenskspråkiga utbildningen. Medan budgetförslaget även innehåller några små nedskärningar, är dessa motiverade kompensationer för att andra stadiet hölls kostnadsfritt.

Övrigt

Tjänsterna inom elev- och studerandevården har de senaste åren varit bristfälliga. THL:s utredning om studerandevårdtjänsterna från 2024 visade att endast 53 procent av skolorna kunde erbjuda ändamålsenliga utrymmen där studerandevården, kuratorer och psykologer kunde arbeta samtidigt. Detta innebär att tjänsterna ofta är avlägsna och otillgängliga. Därmed är den ökade finansieringen till välfärdsområdenas hälso- och

sjukvård för 0-17 åringar mycket nödvändig, precis som det temporära statsstödet på 1 miljon euro som riktar sig till att stödja studerandes mentala hälsotjänster.

Medan det är positivt att staten fortsättningsvis stödjer produktionen av svenskspråkiga läromedel, skulle finansieringen gärna få öka något för att verkligen ha den eftersträlvade effekten. Läromedel som från grunden produceras på svenska är ytterst viktiga för att säkerställa den svenskspråkiga utbildningens kvalitet.

FSS förhåller sig överlag positivt till budgetförslaget och vill uttrycka tacksamhet för att utbildningen, unga och andra stadiets studerandeförbund inte utsätts för betydande nedskärningar under år 2026.

Lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle, 01.10.2025.

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026. FSS suhtautuu erittäin myönteisesti siihen, että koulutus – erityisesti toinen aste – on kokonaisuutena pitkälti turvattu merkittävilta leikkauksilta. Jotta maassa saavutetaan tavoite, että 50 % väestöstä on korkeakoulutettuja, on ensin huolehdittava toisen asteen korkeasta laadusta; tämän vuoksi toiseen asteeseen kohdennettu rahoitus on hallituksen tavoitteen mukaista.

FSS pitää myös erittäin myönteisenä sitä, ettei toisen asteen opiskelijajärjestöjen valtionavustuksiin kohdistu vuonna 2026 jyrkkiä vähennyksiä. On tärkeää, että toisen asteen opiskelijajärjestöt saavat riittävän rahoituksen, sillä ne näyttelevät hyvin keskeistä roolia nuorten vaikuttamisessa.

Perusopetus

Talousarvioesityksessä on paljon hyvää. Perusopetuksen vahvistamiseen tarkoitettua määrärahaa korotetaan 67 miljoonalla eurolla, mikä on oppimisen tuen uudistuksen kannalta välttämätön lisäys. Koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa osoitetaan 25,2 miljoonaa euroa. Lisäksi panostetaan varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutukseen ja kuntien peruspalvelujen valtionosuuksia lapsille ja nuorille korotetaan, mikä heijastuu kouluihin. FSS on kiitollinen näistä perusopetukseen kohdistuvista panostuksista. Suunta on oikea, ja panostamalla lapsiin ja nuoriin jo varhaisessa vaiheessa luomme hyvät edellytykset tulevaisuudelle.

Toinen aste

Toisen asteen tukijärjestelmän kehittämiseen osoitettu 20 miljoonan euron lisäys on perusteltu, jotta voidaan taata yhtenäiset tukitoimien palveluketjut perusopetuksesta toiselle asteelle. Tukitoimiin panostaminen on hyvin tarpeellista laskevien PISA-tulosten vuoksi. Samoin rahoitusmallin tarkistukset, joilla tuetaan pieniä ja maantieteellisesti "syrjäytyneitä" sijaitsevia lukioita, ovat tärkeitä koulutuksen saavutettavuuden turvaamiseksi kaikille – erityisesti ruotsinkielisen koulutuksen osalta. Vaikka talousarvioesitykseen sisältyy myös joitakin pieniä leikkauksia, ne ovat perusteltuja kompensaatioita sen johdosta, että toinen aste säilytettiin maksuttomana.

Muuta

Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelut ovat viime vuosina olleet puutteellisia. THL:n (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos) vuoden 2024 selvityksen mukaan vain 53 prosenttia kouluista kykeni tarjoamaan tarkoituksenmukaiset tilat, joissa opiskeluhoollon palvelut, kuraattorit ja psykologit voivat työskennellä samanaikaisesti. Tämä tarkoittaa, että palvelut ovat usein kaukana kouluista ja vaikeasti saavutettavissa. Siksi hyvinvointialueiden 0–17-vuotiaiden terveyden- ja sairaanhoitoon osoitettu lisärahoitus on erittäin tarpeellinen, samoin kuin opiskelijoiden mielenterveyspalvelujen tukemiseen suunnattu miljoonan euron määräaikainen valtiontuki.

Vaikka on myönteistä, että valtio jatkaa ruotsinkielisten oppimateriaalien tuotannon tukemista, rahoitusta olisi hyvä hieman lisätä, jotta tavoiteltu vaikutus todella saavutetaan. Alun perin ruotsiksi tuotetut oppimateriaalit ovat äärimmäisen tärkeitä ruotsinkielisen koulutuksen laadun varmistamiseksi.

FSS suhtautuu kokonaisuutena myönteisesti talousarvioesitykseen ja haluaa kiittää siitä, ettei koulutukseen, nuoriin eikä toisen asteen opiskelijajärjestöihin kohdisteta merkittäviä leikkauksia vuonna 2026.

Mar Porres, puheenjohtaja / ordförande

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Lisätiedot / Tilläggsinformation

*Poliittinen asiantuntija / politiskt sakkunnig Simon Blomfelt,
simon.blomfelt@skolungdom.com*